

Faunavisie

LTO Noord regio West

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. Inleiding	3
2. Aanleiding.....	4
3. Faunavisie: welke onderwerpen komen aan bod?	5
4. Missie LTO Noord	6
5. Visie LTO Noord regio West.....	7
6. De veranderende wereld om ons heen: van Jachtwet naar Omgevingswet	8
7. Trends en bedreigingen	10
7.1 Juridisering en delegatie	10
7.2 Opkomst en uitbreiding diersoorten	10
7.3 Maatschappelijke opinie	10
8. Faunavisie LTO Noord regio West.....	11
9. Strategie op weg naar de toekomst	12
9.1 Strategie op juridisering en delegatie.....	12
9.2 Strategie op nieuwe diersoorten of sterk groeiende dierpopulaties	12
9.3 Strategie op maatschappelijke opinie	13
10. Resumé	14

Voorwoord

Na de vorming van LTO Noord regio West in 2017 is ervoor gekozen om het thema Fauna een van de speerpunten te maken. En deze keuze is natuurlijk niet zomaar gemaakt. De schade aan landbouwgewassen door in het wild levende diersoorten is de afgelopen jaren fors toegenomen. Veel agrarische ondernemers leiden een aanzienlijke financiële schade die lang niet in alle gevallen wordt vergoed. Het is zelfs zo erg dat de continuïteit van de bedrijven onder druk kan komen te staan.

Opvolgende nieuwe faunawetgeving (en beleid) en een veranderende maatschappelijke opinie over populatiebeheer maken het niet eenvoudiger om tot goede oplossingen te komen. Onze focus is nu vooral gericht op 'damage control': ruimte voor beheer en schadebestrijding en het zoveel mogelijk vergoeden van schade. Dat is goed, maar we willen meer!

Met deze Faunavisie willen we een aanzet geven om het faunadossier meer 'proactief' te benaderen. Zelf initiatieven en regie nemen om uiteindelijk een kader neer te zetten voor een verantwoord populatiebeheer met draagvlak van de omgeving.

Het maken van deze visie was voor ons een hele zoektocht. We zijn daarin goed geholpen door Rik Schoon van 'Natuurlijk Fauna-advies' die de visie, met input van ons en de afdelingsportefeuillehouders, heeft opgesteld. We willen iedereen die een bijdrage aan deze visie heeft geleverd van harte bedanken en we gaan ons inzetten om de visie naar uitvoering te brengen.

Thema Fauna West

Arnold Michielsen, voorzitter
Anton van Garderen
Albert Hooijer
Basjan Niemansverdriet

1. Inleiding

De wereld om ons heen verandert en soms gaat dat sneller dan ons lief is. Soms zijn de veranderingen zo snel of ingrijpend dat men de consequenties daarvan maar ten dele of voor korte tijd kan overzien. Waar stevenen we met al die veranderingen op af? Welke trends en bedreigingen zien we en hoe willen we daarmee omgaan? Allemaal vragen die een antwoord behoeven om op een effectieve manier mee te kunnen bewegen in die veranderende wereld. Om daar op een wijze manier mee om te gaan is het eerst zaak om na te denken over wie we zijn en wat we eigenlijk willen.

Wie we zijn wordt van oudsher verwoord in een **missie**-statement: wie zijn we en wat is nu eigenlijk ons bestaansrecht? Waartoe bestaan we?

Om vervolgens de vervolgvraag te moeten stellen: hoe zien we in die veranderende wereld onze toekomst? Hoe ziet die eruit? Een dergelijk statement wordt een **visie**¹ genoemd.

Missie en visie zijn twee zaken die niet zonder elkaar kunnen: geen missie zonder visie en geen visie zonder missie. Welke belangrijker is, is niets anders dan de beroemde kip en ei-vraag over wat er het eerst was: leuk om over te filosoferen, maar praktisch van geen enkel nut. Zonder missie geen visie en vice versa. Punt.

Als de missie en visie bekend zijn kan bezien worden hoe met bedreigingen en trends kan worden omgegaan: we hebben het dan over een **strategie** om onze visie te verwezenlijken. Per definitie gaat het bij een strategie om zaken en handelen op hoofdlijnen.

Lopende het proces moet die strategie worden omgezet in een tactiek en uitvoeringsplan.

Deze laatste twee zijn sterk van de dan heersende situatie afhankelijk en maken geen deel uit van de visie: zij zijn daarop het vervolg.

¹ Een dergelijke visie is er overigens in algemene zin al voor regio West. In dit geval is deze algemene visie leidend geweest bij het formuleren van de faunavisie.

2. Aanleiding

Door LTO Noord in de regio West is onderkend dat de wereld van wet- en regelgeving op het gebied van faunabeheer aan sterke verandering onderhevig is geweest en nog steeds is. En dat deze verandering van grote invloed was en is op de agrarische bedrijfsvoering. Door het stringenter en complexer worden van de wet- en regelgeving, en de inspraak van andere (maatschappelijke) partijen op het beheer, is noodzakelijk beheer soms slechts ten dele uitgevoerd. Dit heeft mede geleid tot een forse toename van faunaschade aan de landbouw.

Daarnaast onderkent LTO Noord regio West ook aanvullende redenen voor het opstellen van een Faunavisie:

- De concretisering van de visie van LTO Noord regio West op het faunadossier.
- Zo mogelijk een bijdrage leveren aan de oplossing(en) om schade aan landbouwgewassen te voorkomen.
- Het hebben van handvatten om waar mogelijk meer proactief te kunnen handelen.
- In overleg met de leden bepalen waar in het faunabeleid de focus op gericht moet worden.

Centrale vragen bij het opstellen van de Faunavisie waren:

- Welke veranderingen zien we nu al op ons afkomen?
- Welke bedreigingen schuilen daarin?
- En, wellicht nog belangrijker, welke pakken we aan en welke niet?

Al deze vragen zijn behandeld in een viertal sessies met de (afdelings)portefeuillehouders van LTO Noord regio West en hebben geleid tot onderliggend visiedocument.

3. Faunavisie: welke onderwerpen komen aan bod?

Met deze Faunavisie van LTO Noord regio West willen we richting geven aan (de uitvoering van) het faunabeleid in West Nederland. De visie is opgebouwd uit:

- De missie van LTO Noord (regio West): een goed geformuleerde missie geeft antwoord op de vraag: voor wie zijn we er en waarom?
- De visie van LTO Noord regio West: een negental sector- en regiobrede uitdagingen gekoppeld aan een inhoudelijke agenda om deze uitdagingen op te pakken.
- Een schets van de veranderende 'faunawereld': het geeft een beeld van de dynamiek in de afgelopen periode op vooral het gebied van faunawetgeving (en -beleid).
- Belangrijke trends en ontwikkelingen die impact hebben op (de uitvoering van het) faunabeleid en vragen om verandering van het huidige beleid.
- ***De Faunavisie van LTO Noord regio West: het toekomstperspectief voor het faunabeleid in (West-)Nederland. Het is de stip op de horizon waar LTO Noord regio West naar streeft. LTO Noord wil alle partners/betrokken partijen inspireren en motiveren daaraan bij te dragen.***
- De strategie op weg naar de toekomst: is de 'uitvoeringsagenda' om de visie uiteindelijk te kunnen realiseren.

De Faunavisie geeft inhoudelijk richting en focus aan de koers van LTO Noord regio West. Het is een eerste stap om te komen tot een verantwoord populatiebeheer van in het wild levende diersoorten ter voorkoming van schade aan onder meer landbouwgewassen.

4. Missie LTO Noord

Onderstaand is in het kort de missie van LTO Noord verwoord zoals die in het overleg met de portefeuillehouders Fauna is gedefinieerd. Natuurlijk is de missie in de praktijk breder dan dit. Zo is het agrarisch bedrijfsleven in Nederland wereldwijd toonaangevend op het gebied van kennis en teelt, levert zij producten van topkwaliteit en loopt zij voorop in de verduurzaming van haar bedrijfstak. Omwille van het behoud van de focus op de te ontwikkelen Faunavisie is de missie in een vereenvoudigde versie gebruikt bij het opstellen van de visie. Dit is wie we zijn en geeft ons bestaansrecht. Dit is onze missie.

LTO Noord is toonaangevend in het creëren, innoveren én realiseren van perspectief voor haar leden die ondernemen in de groene ruimte door bij te dragen aan de continuïteit van de land- en tuinbouw. Of het nu gaat om gezond en veilig voedsel, vitaliteit van het platteland of energie en klimaat.

Samen met de hierna verwoorde algemene visie van LTO Noord regio West vormt de missie het raamwerk waarbinnen de Faunavisie vorm is gegeven. De door ons verwoorde visie mag niet strijdig zijn met de bovenliggende LTO Noord missie en de visie van LTO Noord regio West.

5. Visie LTO Noord regio West

De Visie regio West past geheel binnen bovengenoemde brede missie van LTO Noord en bevat een negental uitdagingen:

1. **Energie: minder verbruik, duurzame productie**
2. **Circulaire land- en tuinbouw voor iedereen**
3. **Gezonde planten, gezonde dieren**
4. **Water: voldoende, schoon en zoet**
5. **Kennisontwikkeling en kennisdeling**
6. **Midden in de samenleving**
7. **Lokale ketens en kennis van voedsel**
8. **Infrastructuur van levensbelang**
9. **Groei van multifunctionele landbouw**

De visie bevat een beknopte inhoudelijke agenda voor het 'aanpakken' van deze uitdagingen. De visie is gericht op een grote diversiteit aan ontwikkelingen, mogelijkheden en kansen op persoonlijk, bedrijfs-, sector-, keten- en maatschappelijk vlak. En gestoeld op onze LTO Noord regio West-werkwijze:

- Open over hoe onze leden en wij werken.
- Bieden van keuzemogelijkheden, handvatten en vaardigheden om in beweging te komen en daardoor de toekomst met vertrouwen tegemoet te gaan.
- Opererend vanuit onze kracht en ons verantwoordelijkheidsgevoel voor onze woon- en leefomgeving. Daarvoor hebben wij een breed en actief netwerk op orde en zijn we een betrouwbaar aanspreekpunt.
- Maatwerkprojecten en individuele advisering van leden en potentiële leden.
- Als WIJ van LTO Noord, die elke dag merkbaar bijdragen aan het werkplezier van onze mensen.
- Samen met betrokken leden in een echte netwerkorganisatie altijd dichtbij, ook digitaal.

En wellicht ten overvloede nogmaals: de LTO Noord missie en de visie van regio West vormen het raamwerk waarbinnen de Faunavisie is ontwikkeld en getoetst.

6. De veranderende wereld om ons heen: van Jachtwet naar Omgevingswet

Grofweg gold van **1951 tot 2002** in Nederland de **Jachtwet**. Deze wet had alleen betrekking op diersoorten waarop mocht worden gejaagd en waarop eventueel schadebestrijding van toepassing was. Deze wet werd centraal aangestuurd vanuit het Rijk en het uitgangspunt was: jacht mag, zolang er maar wordt voldaan aan de gestelde regels. Het bevoegd gezag was het Rijk. Schadebestrijding was onder de Jachtwet een onbetwistbaar² recht van de grondgebruiker.

De Jachtwet zag toe op 29 wildsoorten. Alle overige diersoorten waren ondergebracht onder de bescherming van andere wetten: vogels (met uitzondering van soorten die onder het begrip *wild* vielen) vielen onder de Vogelwet, alle amfibieën en reptielen, sommige zoogdieren, enkele vissoorten (alle soorten die commercieel gezien niet van belang waren) en een aantal insecten en weekdieren vielen onder de Natuurbeschermingswet. Vissen die van commercieel belang waren vielen (en vallen nu nog steeds) onder de Visserijwet. Gebiedsbescherming viel volledig onder de Natuurbeschermingswet.

Op **1 april 2002** werd de Jachtwet vervangen door de **Flora- en faunawet**. Deze wet verving vanaf dat moment de Jachtwet, de Vogelwet, de Nuttige dierenwet, de Wet bedreigde uitheemse diersoorten en de soortparagrafen uit de Natuurbeschermingswet. In de Flora- en faunawet werden in het kader van de decentralisatie veel bevoegdheden die voorheen onder het rijk vielen, neergelegd bij de provincies. Schadebestrijding was echter nog steeds een onbetwistbaar recht van de grondgebruiker. Onder de Flora- en faunawet zijn de provinciale Faunabeheereenheden ontstaan en zijn de bevoegdheden voor beheer en schadebestrijding verdeeld tussen het Rijk en de provincies.

Provincies werden belast met het onder voorwaarden verstrekken van ontheffingen, vrijstellingen of opdrachten, kregen een taak bij de totstandkoming van beheerplannen voor Natura 2000-gebieden, het goedkeuren van faunabeheerplannen en het toezicht houden op alle fauna-activiteiten. Als snel werd duidelijk dat iedere provincie dat op haar eigen manier invulde. Vanaf nu gold ook een ander principe: nee, tenzij.

Op **1 januari 2017** werd de Flora- en faunawet vervangen door de **Wet natuurbescherming** (let op: dit is een andere wet dan de voormalige Natuurbeschermingswet), en werden naast de Flora- en faunawet ook de Boswet en de gebiedsbeschermingsparagrafen uit de Natuurbeschermingswet onder één en dezelfde wet gebracht. Het faunabeleid werd een verantwoordelijkheid van de provincies. Ook de schadeafhandeling werd vanaf dat moment gedecentraliseerd. Het Faunafonds werd opgeheven en de taken werden ondergebracht bij BIJ12. Schadebestrijding is onder de Wet natuurbescherming niet langer een onbetwistbaar recht gebleven van de grondgebruiker. Nog altijd geldt het principe: nee, tenzij.

Bij de implementatie van de Wet natuurbescherming was overigens al bekend dat zij op niet al te lange termijn over zou worden geheveld naar de **Omgevingswet**. Deze overheveling is aanstaande (mogelijk **2020 - 2021?**) en zonder al te veel in te gaan op alle formele wijzigingen is het goed om te weten dat naast de provincies nu ook de gemeenten een rol (kunnen) gaan krijgen bij het faunabeheer.

² Met onbetwistbaar wordt bedoeld dat de grondgebruiker te allen tijde het recht had om schadebestrijding en beheer uit te laten voeren. Met andere woorden, de grondgebruiker mocht niet worden beperkt in het treffen van maatregelen ter bestrijding van (mogelijke) schade aan zijn landbouwgewassen. Een afspraak die dat recht Belemmerde was nietig (i.c. in strijd met de wet). Met de komst van de Wet natuurbescherming is dit nietigheidsbeding verdwenen.

Vanaf 2002 is het aantal spelers (lees: bevoegd gezag) dat zich mag uitspreken over het faunabeheer derhalve toegenomen van 1 grote centrale speler (het Rijk) naar 13 (het Rijk en 12 provincies) en zal het aantal spelers bij de implementatie van de omgevingswet nog onevenredig veel groter worden (Rijk, 12 provincies, 355 gemeenten).

In de praktijk is gebleken dat de veranderende wetgeving, ondanks alle toezeggingen vanuit Den Haag, steeds complexer is geworden. De administratieve lasten en de voorwaarden voor uitvoering van beheer en schadebestrijding door agrariër en jager is steeds groter en ingewikkelder worden. Het uitvoerende faunabeheer dreigt daardoor steeds meer in een impasse te geraken.

7. Trends en bedreigingen

Nu we weten dat de huidige wet- en regelgeving wederom gaat veranderen en decentraliseren voorlopig nog het politieke toverwoord blijft, is op voorhand al een aantal trends en dreigingen te voorzien die van invloed zullen zijn op het faunabeheer voor de agrarische bedrijfstak in Nederland.

Samen met de (afdelings)portefeuillehouders Fauna van LTO Noord regio West zijn de trends en bedreigingen geformuleerd en is een top 3 gevormd waaraan we het hoofd willen bieden:

- 1. Verdere juridisering en delegatie van het faunabeheer in Nederland.**
- 2. De opkomst en eventuele uitbreiding van (nieuwe) diersoorten in Nederland.**
- 3. Een sterk verstedelijkte maatschappelijke opinie ten aanzien van de omgang met wilde dieren.**

Deze top 3 is uitgangspunt geweest bij het opstellen van de Faunavisie en het formuleren van de 'faunastrategie' voor de regio West: wat willen we straks en hoe pakken we dat op hoofdlijnen aan?

7.1 Juridisering en delegatie

Bij verdergaande juridisering en/of decentralisatie van bevoegdheden zal de administratieve last alleen maar toenemen. Bovendien valt te verwachten dat de (politieke) stem van het verstedelijkte publiek meer en meer zal gaan doorklinken in wet- en regelgeving die van toepassing is op de omgang met wilde dieren in het buitengebied. De verwachting gebaseerd op het bovenstaande is dat de administratieve druk voor agrariër en faunabeheerder groter zal worden. Tegelijkertijd zal de acceptatie van ingrijpen in dierpopulaties vermoedelijk afnemen. Daarnaast geldt dat de provincies bij het verstrekken van vrijstellingen of ontheffingen hun eigen beperkende voorwaarden mogen stellen, waardoor de uitvoerbaarheid van de ontheffingen of vrijstellingen niet is gegarandeerd. In toenemende mate worden faunabeheerders/jagers geconfronteerd met uitvoeringsregels die in de praktijk nagenoeg als onuitvoerbaar worden ervaren.

7.2 Opkomst en uitbreiding diersoorten

Met sommige diersoorten gaat het zeer goed in Nederland. Zo goed zelfs dat dier en mens in conflict komen met elkaar. Een voorbeeld hiervan zijn de ganzen in Nederland die sinds de zeventiger jaren op 'stormachtige' wijze Nederland (weer) hebben teruggevonden.

Daarnaast zien we in Nederland ook dieren (terug)komen die hier niet (meer) waren. Denk aan de wolf, de bever, de halsbandparkiet etc. Of ze nu met opzet of per ongeluk hier zijn gekomen is verder niet interessant. Ze zijn er en daar gaat het om. Ook voor deze dieren geldt dat als het ze voor de wind gaat, er sprake kan zijn van belangenconflicten. Predatie, oogstderving en overdracht van besmettelijke dierziekten zijn zomaar een paar voorbeelden.

7.3 Maatschappelijke opinie

De maatschappelijke opinie verschuift doordat we als Nederlanders meer en meer in de stad wonen en het buitengebied alleen nog kennen als plek waarin het in de vrije tijd goed toeven is. Dat een heel groot gedeelte (het grootste gedeelte) van het Nederlandse landschap in handen en beheer van boeren en tuinders is, wordt onvoldoende onderkend. De ontorechte, maar vaak gehoorde, gedachte is dat de natuur zichzelf wel redt. En dat als we alles maar op z'n beloop laten, het probleem zich vanzelf oplost. Schade aan de bedrijfsvoering wordt als onvermijdelijk bedrijfsrisico gezien waar de boer mee zal moeten leren leven of zich tegen zal moeten verzekeren. Overigens is ook waarneembaar dat het bevoegd gezag steeds minder genegen is om de ontstane schade te vergoeden.

Op basis van bovenstaande trends en bedreigingen is de hiernavolgende visie opgesteld. Dit is ons toekomstperspectief.

8. Faunavisie LTO Noord regio West

Op basis van de gesignaleerde trends en bedreigingen is de volgende visie opgesteld.

Dit is ons toekomstperspectief.

1. **Dierpopulaties die op nationaal niveau problemen veroorzaken worden ook op nationaal niveau beheerd.³ Het is noodzakelijk voor deze diersoorten (denk aan de ganzen) een (inter)nationaal regime met elkaar af te spreken.**
2. **De Nederlandse wetgeving is weer één op één in lijn gebracht met de Europese regelgeving. Nederland doet niet minder, maar ook niet meer, dan wat Europa van ons verlangt.⁴**
3. **Zodra diersoorten zich in Nederland vestigen, of mogelijkwjs gaan vestigen, wordt altijd een risicoanalyse uitgevoerd met betrekking tot de eventuele interactie met de agrarische sector en de gevolgen voor haar bedrijfsvoering.**
4. **Schade die ontstaat door gevestigde diersoorten waarvoor een nationaal of regionaal kader van (gedeeltelijke) bescherming bestaat, wordt altijd in zijn geheel vergoed, inclusief eventuele indirecte schade (menskracht, werende middelen, etc.) die het gevolg is van schade aangericht door die betreffende diersoort.**
5. **Voor alle schadeveroorzakende diersoorten wordt qua populatieomvang een ondergrens en een bovengrens bepaald. De ondergrens wordt gevormd door de minimale populatiegrootte die nodig is voor de gunstige instandhouding van de betreffende soort. De bovengrens wordt bepaald als zijnde de omvang waarbij in de betreffende diersoort mag worden ingegrepen om schade aan belangen te voorkomen. Er is dus sprake van een minimumwaarde waar we nooit onder mogen komen, en een maximumwaarde waarboven moet worden ingegrepen.**
6. **LTO Noord regio West richt zich met alle andere (mede)gebruikers van het buitengebied op een grotere publieke bewustwording van het belang van de Nederlandse landbouw en het samenspel met de haar omringende omgeving.**

³ Nu is het nog zo dat provincies hun eigen koers mogen en kunnen varen bij probleemsoorten die in het gehele land problemen veroorzaken, zonder dat daarbij een plicht tot samenwerking met de andere provincies bestaat. Het ganzenprobleem in Nederland is een voorbeeld dat vanwege de omvang op nationaal niveau dient te worden opgelost maar dat niet van de grond komt omdat iedere provincie zonder verdere ruggespraak zijn eigen beleid formuleert.

⁴ Nederland moet voldoen aan de regelgeving uit de Europese Vogel- en habitatrichtlijn. Deze richtlijnen laten nog veel vrijheden ten aanzien van ingrijpen in diersoorten, waar Nederland geen gebruik van maakt of beperkende maatregelen oplegt.

9. Strategie op weg naar de toekomst

Als laatste stap na het formuleren van de missie en de visie is de strategie bepaald: hoe zet LTO Noord regio West zich in om de Faunavisie te bewerkstelligen?

9.1 Strategie op juridisering en delegatie

Verdergaande juridisering en delegatie van bevoegdheden van het Nederlandse faunabeheer is belemmerend of kan dit worden voor een economisch duurzame bedrijfsvoering. Gedelegeerde provinciale bevoegdheden moeten weer bij het Rijk worden belegd. Hiermee wordt voorkomen dat het faunabeleid onderdeel wordt van het politieke spel en de politieke kleuring in de provincies.

Daarnaast moet de Nederlandse wetgeving weer één op één in lijn worden gebracht met de Europese regelgeving. Dit betekent dat Nederland eenvoudigweg niet méér doet dan wat Europa van haar verwacht.

Wat is daarvoor nodig?

Hier is een belangrijke rol weggelegd voor een professionele lobbyist. Naast zijn Haagse taak zou de lobbyist zich moeten richten op het smeden van samenwerkingsverbanden met gelijkgestemde stakeholders in de Nederlandse buitenruimte. Met name de samenwerking met beide jagersverenigingen, de Federatie Particulier Grondbezit en de overige agrarische belangengroepen is onontbeerlijk.

9.2 Strategie op nieuwe diersoorten of sterk groeiende dierpopulaties

Met de komst van nieuwe (plaag)diersoorten en/of groei van reeds gevestigde diersoorten in Nederland kan het economisch perspectief in de knel komen.

Zodra diersoorten zich in Nederland vestigen of mogelijkermits gaan vestigen dient altijd een risicoanalyse plaats te vinden naar de effecten op de agrarische sector en de gevolgen voor haar bedrijfsvoering. Met andere woorden: wat betekent het voor de agrariër als een bepaalde diersoort binnenkomt in Nederland of wat betekent het voor de agrariër als een al in Nederland aanwezige soort toe gaat nemen?

Bij die analyse moeten ook al bestaande ervaringen en onderzoeken van deze soorten elders in Nederland en Europa betrokken worden. Zo wordt voorkomen dat we iets gaan onderzoeken dat elders al lang bekend is.

Indien uit de analyse blijkt dat diersoorten die zich (mogelijkerwijs) in Nederland vestigen van negatieve invloed zijn op de agrarische bedrijfsvoering dan moeten met het bevoegd gezag, voorafgaand aan vestiging, bindende afspraken worden gemaakt over hoe te handelen. Hoe gaan we schade aan landbouwgewassen voorkomen (preventie) en hoe gaan we handelen als dat niet helpt of niet meer kan (bestrijding en beheer).

De beroepsgroep van agrariërs moet, als zijnde grootste grondgebruikers van Nederland en als direct economisch belanghebbende, deel uitmaken van deze beoordelingsinstantie en moet daarin een zwaarwegend oordeel hebben.

Schade die ontstaat door gevestigde diersoorten waarvoor een nationaal of regionaal kader van (gedeeltelijke) bescherming bestaat, dient altijd geheel te worden vergoed. Ook in het geval van indirecte of vervolgschade.

Deze schade dient in beginsel te worden vergoed door het bevoegd gezag, ook als de schade het gevolg is van burens die niet willen beheren of bestrijden. In dat laatste geval keert het bevoegd gezag ook nog steeds direct uit maar kan zij de door haar uitgekeerde schade verhalen op de betreffende burens. De schadelijdende agrariër mag immers geen speelbal worden in een getouwtrek over wie wat betaalt als hij of zij schade heeft.

Wat is daarvoor nodig?

Om dit alles te kunnen bereiken is een goede en gerichte lobby nodig bij de overheid (Den Haag en provincies). Deze lobby dient zich in deze te richten op het bewerkstelligen van draagkracht en inzet onder politici. Zij moeten zich kunnen vinden in de visie.

Parallel aan deze overheidslobby zal gedurende de periode dat er nog geen centrale aansturing is door de overheid, binnen de provincies op dezelfde wijze moeten worden gelobbyd.

Dat betekent in dit geval voor LTO Noord dat zij naast een overheidslobbyist ook moet beschikken over een landelijke faunadeskundige die bekend is met de verschillende diersoorten en de regionale agrarische schadeproblematiek. Alleen zo kan door de provinciale LTO Noord-representanten op provinciaal niveau tot afstemming worden gekomen over hoe en wanneer zij op provinciaal niveau inzetten op de schadeproblematiek.

9.3 Strategie op maatschappelijke opinie

De maatschappelijke opinie over fauna en faunabeheer in relatie tot agrarische bedrijfsvoering verschuift; de gemiddelde Nederlander weet niet meer wat er speelt en is sterk gericht op het op z'n beloop laten van beheer als het gaat om wilde fauna.

Het grootste gedeelte van de daaruit voortvloeiende risico's wordt echter als agrarisch bedrijfsrisico gezien en derhalve bij de boer en tuinder gelegd. Omdat de verstedelijkte Nederlander simpelweg getalsmatig een grote invloed heeft op de politieke besluitvorming, bestaat het toenemende gevaar dat deze stedelijke zienswijze tot uiting komt in de wet- en regelgeving voor de buitenruimte.

De politiek moet onderkennen dat faunabeleid een onlosmakelijk onderdeel is van het gevoerde natuurbeleid. Dus investeren in het één (natuur) betekent ook dat je moet investeren in het ander (fauna) of in ieder geval de consequenties voor het ander (fauna) moet erkennen.

Wat is daarvoor nodig?

Ook in dit geval moet worden gepoogd om met de andere gelijkgestemde stakeholders in het buitengebied samen te werken. Hierdoor kan niet alleen kennis worden gedeeld en uitgewisseld maar is er ook getalsmatig ("eendracht maakt macht") en budgettair het nodige voordeel te behalen. In nagenoeg alle gevallen beschikken deze stakeholders al over communicatiemedewerkers/-afdelingen. Door te bundelen kun je een grotere vuist maken.

De maatschappij moet weer doordrongen worden van de belangrijke rol die de agrarische bedrijfstak speelt in het Nederlandse landschap waarin diezelfde maatschappij recreëert en verblijft.

10. Resumé

De Faunavisie van LTO Noord regio West is een eerste stap om naar verantwoord populatiebeheer van in het wild levende diersoorten te komen ter voorkoming van schade aan onder meer landbouwgewassen.

Voor de uitvoering van de visie wordt in eerste instantie ingezet op:

- Voorkomen van verdere juridisering en delegatie van het faunabeheer in Nederland.
- Afspraken maken (onder- en bovengrens) voorafgaand aan de opkomst/uitbreiding van (nieuwe) diersoorten in Nederland.
- Erkenning dat faunabeleid een onlosmakelijk onderdeel is van het natuurbeleid in Nederland. Dat betekent dat een investering in natuur ook betekent dat de daaruit voortkomende faunaschade vergoed moet worden.

Om de visie een stap verder te brengen is investering in menskracht en het vormen van coalities van groot belang.